

תפילה לפני ואחרי הלימוד

בבלי כח: • פ"ד ה"ב [לג].
בכניסתו מהו אומר? יהי רצון מלפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שלא אקפיד כנגד חברי ולא חברי יקפידו כנגדי, שלא נטמא את הטהור ולא נטהר את הטמא, שלא נאסור את המותר ולא נתיר את האסור ונמצאתי מתבייש לעולם הזה ולעולם הבא. וביציאתו מהו אומר? מודה אני לפניך ה' אלהי ואלהי אבותי שנתת חלקי מיושבי בית המדרש ובתי כניסיות ולא נתת חלקי בבתי תרטיות ובבתי קרקסיות, שאני עמל והן עמלין, אני שוקד והן שוקדין, אני עמל לירש גן עדן והן עמלין לבאר שחת, שנאמר כי לא תעזוב נפשי לשאול לא תתן חסידך לראות שחת.

בבבלי הגירסא שונה, לא הובאה הבקשה "שלא אקפיד כנגד חברי ולא חברי יקפידו כנגדי" שהירושלמי פתח בה²⁴, ועוד שינויים. ובסידור עולת ראייה (עמוד שמג) הגיה בבבלי במקום "ולא שמת חלקי מיושבי קרנות" - "מיושבי קר"ת", והוא ראשי תיבות קרקסאות ותאטראות, ע"פ הירושלמי כאן.

בשעת מיתתו אמר שיצאו מהבית ולא יטמאו

בבלי כח:

הירושלמי דן בזה בנזיר פ"ג ה"ה [יד], ועיין מה שכתבנו שם.

תפילה אחר התפילה

פ"ד ה"ב [לג].

רבי אלעזר היה מתפלל שלש תפילות לאחר תפילתו (וכן מספר על עוד שהתפללו אחר התפילה).

בבבלי יז: מוזכרות תפילות אחר התפילה, אך לא אמורא אחד שהתפלל שלוש תפילות לאחר התפילה.

המתעורר מברך מחיה המתים

פ"ד ה"ב [לג].

הנוער משנתו צריך לומר ברוך אתה ה' מחיה המתים.

בבבלי לא הובאה ברכה זו למתעורר משנתו, וגליון הש"ס על הירושלמי כתב שברכה זו כלולה ב"מחזיר נשמות לפגרים מתים" או ב"הנותן ליעף כח".

קושיא על מספר הברכות בתפילה

בבלי כח: • פ"ד ה"ג [לג].

אם יאמר לך אדם תשע עשרה אינון (כך גירסת הגמרא ומורה"א"פ. והפני משה הגיה: שבע עשרה אינון, שהיו כוללים את ברכת דוד וירושלים יחד)! אמור לו: של מינין כבר קבעו חכמים ביבנה (לגירסא "תשע עשרה" התירוץ הוא שהיו רק שמונה עשרה עד שהוסיפו את ברכת המינים, ולגירסא "שבע עשרה" התירוץ הוא שהם שמונה עשרה לאחר שהוסיפו את ברכת המינים).

בבבלי הקשה שהם תשע עשרה ותירץ כירושלמי.

מקור לתפילת י"ח מתפילת חנה

בבלי כח:

הירושלמי דן בזה בברכות השמטות ד"ה ה"ג, ועיין מה שכתבנו שם (בסוף המסכת).

²⁴ יתכן שקשור בכך שדרך האמוראים בירושלמי להיות נוחים זה לזה יותר מהאמוראים בבבלי (כדברי הגמרא סנהדרין כד), ולכן מתפללים על כך שלא יקפידו זה על זה. עיין בפרק "שיטות הירושלמי והבבלי" סעיף נג.